

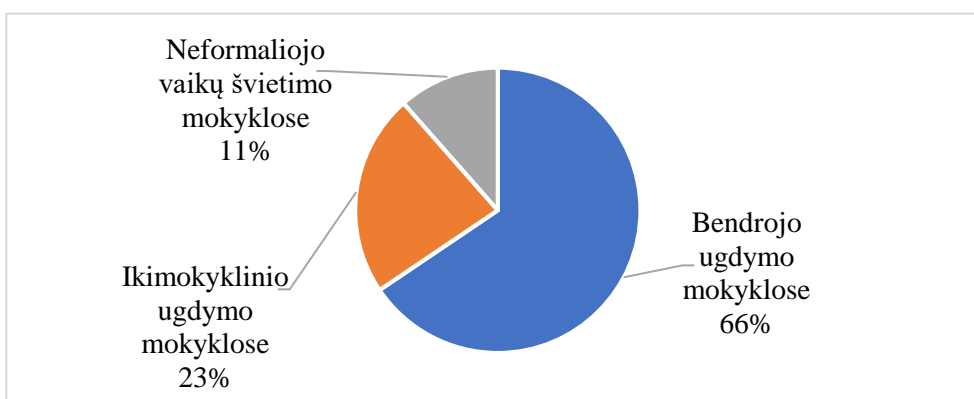
Vilkaviškio rajono savivaldybė

Vilkaviškio r. savivaldybėje pedagogų kvalifikacijos tobulinimą (toliau – PKT) vykdo Vilkaviškio rajono švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Tarnyba)¹.

Švietimo valdymo informacinės sistemos (ŠVIS) duomenimis, Vilkaviškio r. savivaldybėje 2021–2022 m. m. dirbo 749 pedagoginiai darbuotojai, iš jų 491 (66 proc.) – bendrojo ugdymo mokyklose, 172 (23 proc.) – ikimokyklinio ugdymo įstaigose ir 86 (11 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Lyginant dvejus mokslo metus (2020–2021 m. m. ir 2021–2022 m. m.), matyti, kad pedagoginių darbuotojų skaičius sumažėjo 3,4 proc.

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

Atsižvelgdama į Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 m. kvalifikacijos tobulinimo prioritetus, 2022 m. Tarnyba vykdė 10 ilgalaikių pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programų (toliau – Programos), kuriose dalyvavo 336 savivaldybės pedagoginiai darbuotojai (žr. 1 lentelę). 2022 m. matyti, kad savivaldybėje pasirinktas svarbiausias prioritetas – *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas*, skiriant daugiau dėmesio kryptčiai *Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas*. 2021 m. daugiau dėmesio skirta prioritetui *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*, skiriant daugiau dėmesio kryptčiai *Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas*.

1 lentelė. Daugiausia Programų vyko pagal prioritetą *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas*

Vykdytų Programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų Programų skaičius	Vykdytų Programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	4	101
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	1	11
Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	2	64
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	1	26
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	5	188
Mokinio skirtų suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	2	88

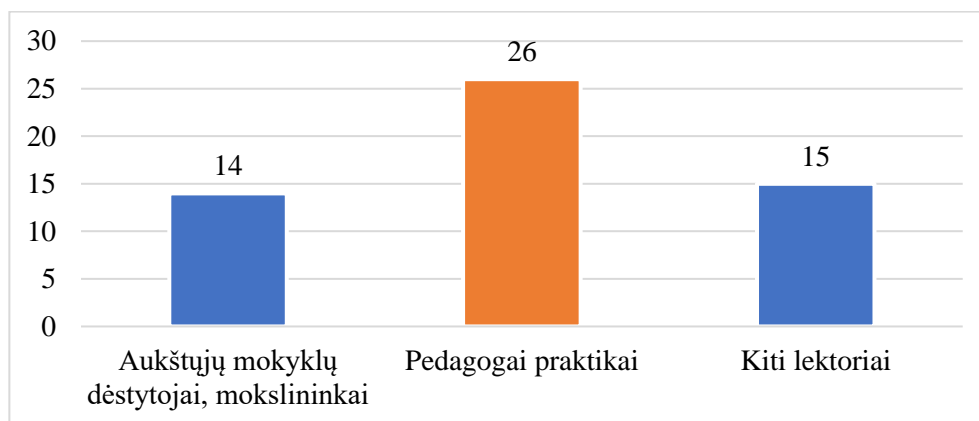
¹ Prieiga internete <https://www.spt.vilkaviskis.lm.lt>.

Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	3	100
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	1	47
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	1	47
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	–	–
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	–	–
Iš viso:	10	336

Rajono pedagogai, dalyvavę įgyvendinant Programas ir plėtoję savo profesines kompetencijas, turėjo galimybę mokytis su pedagogais praktikais, mokslininkais ir kitais lektorais (žr. 2 pav.).

2 pav. Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo Programas dažniausiai įgyvendino pedagogai praktikai

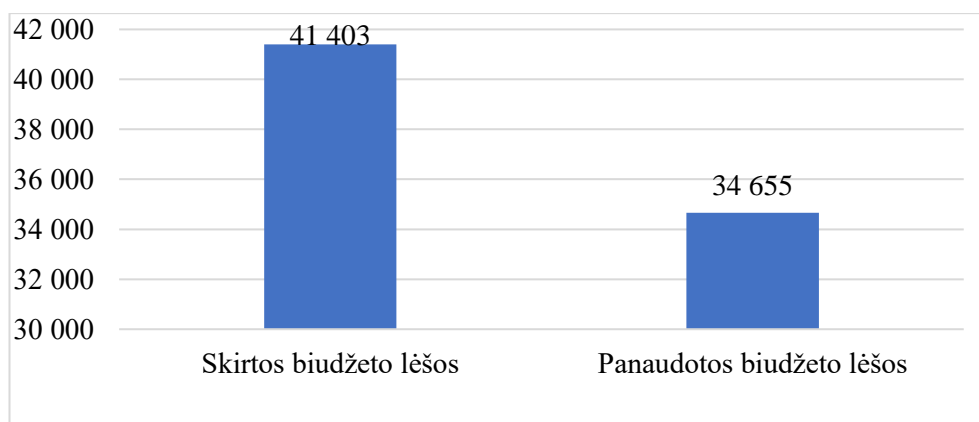
Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo Programas įgyvendinę (vykdę) lektorai

2022 m. savivaldybėje PKT panaudotos beveik visos tam skirtos lėšos (žr. 3 pav.). 2022 m. lėšų skirta panašiai kaip ir 2021 m., bet 2022 m. jų panaudota daugiau nei 2021 m. (72 proc.).

3 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 84 proc.

Biudžeto lėšos, tenkančios pedagogų kvalifikacijai tobulinti (eurais)

Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje

Tarnyba siekia sudaryti rajono pedagogams palankias sąlygas ugdytis profesines kompetencijas, kurios atitiktų švietimo sistemos pokyčių keliamus reikalavimus. Kiekvieną mėnesį į ugdymo įstaigas siunčiami Tarnybos mėnesio veiklos planai. Atskira informacija apie vykstančius renginius Tarnyba dalijasi su metodinių būrelių pirmininkais, o jie savo ruožtu – su metodinių būrelių nariais. Dauguma mokymosi veiklų (patirties sklaida, atviros veiklos ir pan.) vyksta po pamokų.

Tarnybos interneto svetainės peržiūros 2023 m. vasario–gegužės mėn. duomenimis:

- svetainėje skelbiami kiekvieno mėnesio veiklos planai, vykdomos Programos (prie renginių nurodoma jų data, laikas, vieta, lektorai); svetainės peržiūros metu prie renginių nebuvo nurodytos prioritetinės pedagogų kvalifikacijos sritys, patvirtintos Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023–2025 metams;
- teikiama konsultavimo paslauga: siūlomos individualios pedagogų konsultacijos nuotolinio darbo organizavimo, kvalifikacijos tobulinimo(si), specializuotų renginių programų rengimo, kolegialios patirties sklaidos klausimais; konsultacijos vyksta virtualioje aplinkoje arba pagal išankstinę registraciją;
- Tarnyba koordinuoja metodinių būrelių veiklą; dalyvauja ir pati vykdo įvairius projektus;
- Tarnyba skatina patyrusius pedagogus savo sėkmingą patirtį pristatyti kolegoms ir organizuoja keitimąsi gerąja patirtimi (rengiamos atviros pamokos, apskritojo stalo diskusijos, forumai, metodinės edukacinės išvykos, mokomasi partnerystės tinkluose, vyksta praktinės pratybos), patirtimi dalijasi įvairių dalykų ir kvalifikacinių kategorijų mokytojai, ugdymo įstaigų vadovai;
- sukauptas edukacinės patirties bankas.

2022 m. veiklos ataskaitoje teigiama, kad Tarnyboje didelis dėmesys skiriamas mokymosi renginių turinio kokybei, darbui su įvairiomis klientų grupėmis, plačiau ir stipriau remiamasi kontekstualiais duomenimis. Išlaugo Programų skaičius ir pedagogų, dalyvaujančių Programose pagal visas prioritetines tobulinimosi sritis, skaičius. Planuose numatyta daugiau dėmesio skirti PKT stebėsenai, kvalifikacijos tobulinimo poveikio analizei.

PKT poveikis ugdymo kokybei

Tarnybos pateiktais duomenimis, siekiant išsiaiškinti PKT poveikį pedagoginei veiklai, mokinių pasiekimams ir pažangai, taip pat mokyklų pažangai, taikomi apklausos raštu ir dokumentų analizės metodai. Atlikti trys tyrimai:

1. 2022–2023 m. m. Vilkaviškio r. pedagoginių darbuotojų profesinės veiklos įsivertinimo tyrimas (2023). Tyrimas parodė, kad, remiantis mokytojų nuomone, išryškėjo šie mokinių pokyčiai: asmeninių savybių pokyčiai (mokiniai tapo smalsesni, drąsesni, savarankiškesni, įgijo daugiau pasitikėjimo ir kt.), bendrųjų kompetencijų pokyčiai (mokiniai geba išsikelti mokymosi tikslą, reflektuoja savo pasiekimus, atpažįsta savo ir kitų emocijas, geba jas valdyti, laikosi susitarimų, didėja jų noras mokytis ir kt.), pažangos ir pasiekimų pokyčiai (gerėja mokinių pasiekimai, mokiniai laimi prizines vietas olimpiadose).
2. Programos „Individualioji įtrauktis“ (46 akad. val.) kokybės vertinimas. Atlikus Programos kokybės vertinimą, mokytojai mokinių pasiekimų ir pažangos pokyčių nenurodė.
3. 2022 m. ugdymo įstaigų veiklos ataskaitų analizė. Atlikus analizę, išryškėjo:
 - visose savivaldybės mokyklose mokiniai išmėgina ir stiprina turimas kompetencijas dalyvaudami olimpiadose, konkursuose, varžybose;
 - 70 proc. formalųjų švietimą teikiančių ugdymo įstaigų teigia, kad kiekvieno jų mokinio mokykloje įgytų bendrųjų ir dalykinių kompetencijų visuma yra optimali;
 - 54 proc. formalųjų ugdymą teikiančių įstaigų nurodo, kad mokiniai nebijo iššūkių, juos priima kaip naujas mokymosi ir veiklos galimybes;

- visos neformalųji švietimą teikiančios įstaigos savo ugdymo procese siekia užtikrinti veiklos struktūrą, pagal kurią mokinys yra ne tik aktyvus mokymosi dalyvis, bet ir prisiima atsakomybę už pasiekimus (reflektuoja savo įgytą patirtį).

Atlikti tyrimai rodo, kad pagerėjo bendravimas ir bendradarbiavimas su kolegomis, administracija ir tėvais (kolegos kelia daug klausimų, prašo pagalbos, administracija palaiko ir padeda įgyvendinti sumanymus, tėvai labiau įsitraukė į bendruomenės veiklą). Mokytojai atsakingai žiūri į pokyčius ir naujoves, pasikeitė veiklos vertinimas (giriama už norą tobulėti ir veikti, administracija pastebi ir įvertina, sumažėjo kritikos, įžiūrima daugiau teigiamų pusių. Mokyklose skiriama dėmesio mokinių socialinei ir emocinei brandai. Pagerėjo mokyklų emocinė aplinka, mokiniai daugiau dėmesio skiria savo pasiekimų stebėjimui, įsivertina daromą pažangą.

Pastebimas PKT poveikis ne tik mokinių brandai, pažangai ir pasiekimams, bet ir mokyklų kaip organizacijų pažangai: stiprėja švietimo įstaigų bendruomenių komandinis darbas, kuriama mokyti skatinanti aplinka, skatinama individualios patirties sklaida ir kolegialus grįžtamasis ryšys.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, siūloma:

- *analizuoti* Programų grįžtamąjį ryšį, ištirti, koks buvo PKT poveikis mokinių pasiekimams ir pažangai, palyginti su ankstesniais metais, ir pateikti rezultatus;
- *plėtoti* Programas kompetencijoms, reikalingoms įtraukties principui įgyvendinti, tobulinti;
- *plėtoti* Programų, reikalingų pedagoginių darbuotojų lyderystės ugdymui ir mokymuisi kompetencijoms tobulinti, pasiūlą.